
Βασικές προτεραιότητες στις οποίες θα πρέπει να δραστηριοποιηθούν οι γυναίκες στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κονοβούλιο

Από την ομιλία της Νίκης Καλτσόγια-Τουρναβίτη

**Καθηγήτριας Παντείου Πανεπιστημίου
Αντιπροέδρου του Συνδέσμου
για τα Δικαιώματα της Γυναίκας**

Ι. Τονίστηκε ότι η τραγικότητα των σημερινών συνθηκών με τον ακήρυκτο πόλεμο από το ΝΑΤΟ, τις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση στη γειτονική μας Γιουγκοσλαβία, τα караβάνια των προσφύγων και τον άμεσο κίνδυνο για την ειρήνη στα Βαλκάνια, αλλά και ολόκληρη την Ευρώπη, έχουν οδηγήσει σε κρίση εμπιστοσύνης για την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, κρίση αξιοπιστίας για την κυβερνητική πολιτική με τη διάσταση των απόψεων για τις αποφάσεις της με την κοινή γνώμη. Αναμφισβήτητη, η όποια κρίση πολιτικής αξιοπιστίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο δεν αγγίζει τους θεσμούς. Οι θεσμοί αυτοί είναι που στηρίζουν τη δημοκρατία σε εθνικό επίπεδο και οικοδομούν στις ίδιες αρχές την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Ιδιαίτερα για τις γυναίκες, οι πολιτικοί θεσμοί και η συμμετοχή τους σ'αυτούς είναι ο μόνος δρόμος για την κατάκτηση της ουσιαστικής ισότητας. Γι'αυτό και η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων είναι ο πρωταρχικός στόχος του φεμινιστικού κινήματος. Το στόχο αυτό υπηρετεί ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας δυναμικά, με πλήθος δημοσίων εκδηλώσεών του από πολλών ετών.

Στην παρουσίαση των στόχων του Συνδέσμου κατά την ετήσια εκδήλωσή του στις αρχές του έτους η Πρόεδρος του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, καθηγήτρια Κα Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, εκτός των γνωστών δραστηριοτήτων του για την ουσιαστική ισότη-

τα των γυναικών, περιέβαλε για το 1999 το βασικό θέμα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και εμπορίας γυναικών, στο οποίο άλλωστε αφιέρωσε τη δημόσια συζήτηση για τον εορτασμό των 50 χρόνων από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Δεκέμβριο του 1998, το θέμα της κατάργησης της παιδικής εργασίας, για την επίτευξη του οποίου είχε μετάσχει δυναμικά στην παγκόσμια κινητοποίηση Global march, το θέμα της ισότιμης συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων και το θέμα του φονταμενταλισμού.

Τα νέα δεδομένα επιβάλλουν την αναθεώρηση των στόχων του γυναικείου κινήματος. Βασικός στόχος θα πρέπει να είναι το σταμάτημα του πολέμου στη Γιουγκοσλαβία και η επιστροφή των προσφύγων στις εστίες τους. Το αίτημα αυτό προβλήθηκε ήδη από τις γυναικείες οργανώσεις στις οποίες μετείχε ο Σύνδεσμος, με διαμαρτυρία στα γραφεία του ΟΗΕ στην Αθήνα, στις 5.4.1999, και επίδοση σχετικού ψηφίσματος. Στον πόλεμο αυτό δοκιμάζονται οι αξίες του δυτικού πολιτισμού, που ίδρυσε τον ΟΗΕ, ψήφισε την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και δημιούργησε το Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Δοκιμάζεται το διεθνές δίκαιο. Η αντίδραση των γυναικών μέσω των γυναικείων οργανώσεων είναι επιβεβλημένη, γιατί σ'αυτό τον πόλεμο δοκιμάζονται και οι ανθρωπιστικές

αξίες, τις οποίες το ίδιο το φεμινιστικό κίνημα, και σε εθνικό αλλά και διεθνές πλαίσιο, διακηρύσσει ότι υπηρετεί. Ανάγκη λοιπόν δραστηριοποίησης των γυναικείων οργανώσεων και κινητοποίησης των θεσμικών τους οργάνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στο Lobby γυναικών, αν και είναι γνωστή η διάσταση των απόψεων της κοινής γνώμης για την επέμβαση του ΝΑΤΟ στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός των βασικών ανθρωπιστικών αξιών και της αλληλεγγύης μεταξύ των γυναικών που κινδυνεύουν, οι κίνδυνοι από τη μόλυνση του περιβάλλοντος από τους βομβαρδισμούς είναι άμεσοι, χειρότεροι και από αυτούς του Τσέρνομπιλ. Οι γυναικείες οργανώσεις, που έχουν ένα μεγάλο δυναμισμό, είναι δεσμευμένες για την προάσπιση αυτών των αξιών από τη Διακήρυξη της Βιέννης του 1993, τη Διακήρυξη για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, την agenda του Πεκίνου, Habitat II κ.ά.

II. Ειδικότερα θέματα για τις γυναίκες:

1. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: α) Η κατοχύρωση στις πολιτικές των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της ουσιαστικής ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών mainstreaming. β) Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. γ) Αντιμετώπιση εργασιακών θεμάτων που προκύπτουν από τις νέες μορφές εργασιακών σχέσεων και διασφάλιση των συμφερόντων των γυναικών. δ) Αντιμετώπιση των προβλημάτων από την πολυπολιτισμική σύνθεση των σημερινών ευρωπαϊκών κοινωνιών. ε) Προστασία περιβάλλοντος.

2. Στο Εθνικό Κοινοβούλιο: α) Δραστηριοποίηση για το περιεχόμενο που θα διαμορφωθεί από την επόμενη Βουλή, που θα είναι Αναθεωρητική Βουλή, των άρθρων 116 παρ. 2, του οποίου την αναθεώρηση επέτυχε ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, αλλά και την

προσθήκη νέων άρθρων 5β, που θα περιλαμβάνει θέματα για τους μετανάστες, του άρθρου 5γ, που θα αναφέρεται σε θέματα βιοϊατρικής έρευνας, του άρθρου 14, για τον τύπο, του άρθρου 15, για τα ΜΜΕ, καθώς και του άρθρου 21, που θα περιλαμβάνει θέματα δημογραφικής πολιτικής. Είναι θέματα που αγγίζουν άμεσα τις γυναίκες, και μάλιστα το άρθρο 15, που είναι το σημαντικότερο, δεδομένου ότι είναι γνωστές οι αρνητικές επιδράσεις της τηλεόρασης στις γυναίκες.

3. Οι νόμοι 2619/1998, με τον οποίον κυρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική, και 2667/1998 για τη Σύσταση Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής περιέχουν βασικές ρυθμίσεις οι οποίες αφορούν άμεσα τις γυναίκες και απαιτούν τη συμμετοχή τους σ'αυτές, αλλά και την ενημέρωσή τους σε θέματα έρευνας και εφαρμογών της βιοϊατρικής, τα οποία έχουν πολλαπλές επιδράσεις: ηθικές, νομικές, κοινωνικές κ.ά.

Τα θέματα αυτά δεν εξαντλούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες, τα οποία άλλωστε έχουν καταγραφεί. Το φεμινιστικό κίνημα και στη χώρα μας έχει επίγνωση ότι, παρά τα μεγάλα επιτεύγματά του για την αναβάθμιση γενικά του ρόλου των γυναικών, πρέπει να διανύσει ακόμα ένα μακρύ δρόμο για την επίτευξη των στόχων του. Πρέπει όμως επίσης να συνειδητοποιηθεί από τις γυναίκες βουλευτές στην Εθνική Βουλή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ότι για την επίτευξή τους, όπως άλλωστε αποδεικνύεται και από σχετικές μελέτες, υπάρχει ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού των ενεργειών τους με τις γυναικείες οργανώσεις, το Lobby των γυναικών και τη Γραμματεία Ισότητας.